

11. GRÄNSÖVERSKRIDANDEN OCH UTMANINGSDRIVEN INNOVATION EXEMPEL

UTANFÖRSKAPET, MÄNNSKLIGA TILLSTÅNDET, RELIGIONER, ETIK, LYCKA, LOKALA VALUTOR, LIVSFRÅGOR, ICKE-VETANDE, MAT, GLOBALISERING, CIVILSAMHÄLLET, PROCESSKONST OCH METAVERSE. För att nå Staden Vi Vill Ha målen är det behövt med vissa gränsöverskridanden och utmaningar. Här redovisas tankar som nu är aktuella och som kan ligga till grund för djupare analyser och gränsöverskridanden med digitala hjälpverktyg som AI, VR och HASSP.

UTANFÖRSKAPET

Sveriges utanförskap kostar samhället minst 270 miljarder kronor årligen bara i direkta transfereringar och uteblivna skatter. När personer går från utanförskap till självförsörjning frigörs resurser för att exempelvis anställa nya undersköterskor, lärare och poliser.

Den höga arbetslösheten innebär framför allt stora kostnader för den enskilde som står utan arbete och därmed får minskade möjligheter till egen försörjning. Men också för samhället som helhet. Den höga arbetslösheten försvårar förstärkningar av välfärden, när färre betalar skatt och mer skattepengar går till bidrag.

Så definierar Svenskt näringsliv utanförskap

Det saknas idag en vedertagen definition av utanförskap. När vi använder begreppet utanförskap gör vi det för att beskriva antalet individer i arbetsför ålder som inte försörjer sig själva genom arbete. Antalet bygger på data från SCB över personer som erhåller sociala ersättningar för sin försörjning.

Guy Standing kallar utanförskapet för Prekariatet

”Prekär” betyder ”mycket bekymmersam”. Prekariatet har det just bekymmersamt. Det handlar om den snabb växande skara människor som tvingas underkasta sig osäkra anställningsvillkor och stå ut med kortvariga och dåligt betalda arbeten utan att kunna hoppas på någon förbättring ens på lång tid.

Bokstavsbarne

De senaste åren har antalet bokstavsbarne ökat dramatiskt. Fler och fler barn får diagnoser som ADHD och autism. Vilken roll spelar skolan för att bokstavsbarne blir allt fler? Har stödet till NPF-diagnoser förbättrats?

Attention har gjort en enkät: Fortfarande långa köer Enbart 17 procent av barnen fick tid för utredning inom tre månader. Nästan var fjärde barn fick vänta i 4–6 månader. Hela 33 procent av barnen får vänta mellan 1–3 år på utredning, **Psykisk ohälsa vanligt** hela 78 procent av de tillfrågade barnen förutom sin NPF-diagnos också uppvisar sömnproblem, depression eller ångest. **Insatser efter utredning** En majoritet av de unga har fått insatser av vården efter utredning. Den absolut vanligaste behandlingsformen är läkemedel, som 69 procent av de svarande fått. Gällande socialtjänsten var situationen nästan den omvända. 68 procent uppgav att barnet och familjen inte fått något stöd från socialtjänsten med anledning av barnets NPF. **Samverkan är en utmaning** Det visar sig vara riktigt svårt att få till samverkan både mellan olika aktörer och även inom de olika vårdnivåerna inom sjukvården.

DET MÄNSKLIGA TILLSTÅNDET

Den australiensiske biologen Jeremy Griffiths förklaring av det mänskliga tillståndet i början av 2019 är aktuell. Han startade ett WTM-center i nordöstra England för att marknadsföra förklaringen. (WTM = World Transformation Movement). Han har skrivit boken "Freedom" som i korthet redogörs för här. Där förs ett resonemang som leder till att även analysera vad vi menar med lycka och om en djupare analys av bonobos sätt att leva.

Boken Freedom delas upp i 4 delar.

Del 1

Psykosen-att ta itu med och lösa, verklig biologisk förklaring av det mänskliga tillståndet

Vi medvetna människor blev arga, egocentriska och alienerade då vi inte kunde förklara varför vi var tvungna att trotsa våra instinkter. Nu kan vi förklara detta och förstå oss själva. De defensiva sätten att hantera behövs inte längre. Mänskligheten är psykologiskt rehabiliterad.

Del 2

Förklaringen av instinkt vs intellekt är uppenbar. Varför har vi inte lärt oss den i skolan?

Anledningen till att vi var tvungna att använda den oärliga vilda instinktens ursäkt, är att vetenskapen var tvungen att hitta förståelse för hur gener och nerver fungerar, att gener kan orientera en art, men nerver behöver förstå orsak och verkan.

Del 3

Hur fick vi människor vårt instinktiva samarbetsvilliga och kärleksfulla moraliska samvete?

Hur kunde våra bonoboliknande apors förfäder bli samarbetsvilliga och kärleksfulla, vilket måste vara ursprunget till vårt instinktiva moraliska samvete som utmärker oss från andra djur? Gener kan normalt inte välja för villkorlös osjälviska, fullt samarbetande egenskaper, helt enkelt för att sådana egenskaper tenderar att vara själveliminerande och därför normalt inte kan bli etablerad i en art. En teori är att vår förmåga att vara osjälvisk är biologiskt omöjlig. Hur kunde en så självisk process som naturligt urval ha skapat kärleksfull osjälviskhet i oss? Svaret är att det uppnåddes i våra förfäder genom att vårda. För att förklara vad som är så betydelsefullt med en mammas omvårdnad av sin avkomma, kan först påpekas att en mammas modersinstinkt att vårda sin avkomma är självisk då hon säkerställer reproduktionen av sina gener genom att säkerställa överlevnaden för avkomman som bär hennes. Bonobolivet är centrerat kring avkomman. Alla medlemmar i den sociala gruppen bonobo hjälper till med spädbarnsvård och delar mat med spädbarn. Bonobokvinnor och deras spädbarn utgör kärnan i gruppen. Bonobos är våra närmaste levande släktingar, som nämnts delar de 99% av vårt DNA. Så vi kan se att bonobo ger det perfekta beviset för hur våra avlägsna förfäder apor blev samarbetsvilliga och kärleksfulla. Den uppenbara sanningen, att vår art en gång levde kooperativt och kärleksfullt, att vi förvärvat våra moraliska instinkter genom att vårda varit en outhärdlig sanning.

Del 4

Hur sker den psykologiska rehabilitering en av människosläktet som ankomsten av förståelse för det mänskliga tillståndet? Hur förändrar denna förståelse oss egentligen?

Denna verkliga instinkt kontra intellektförklaring av det mänskliga tillståndet i grunden gör är att lyfta "skuldbördan" från mänskligheten. Den slår fast att vi människor är bra. Även om vi alla oundvikligen är olika arga, egocentriska och alienerade från våra olika möten med mänsklighetens heroiska kamp för att hitta kunskap, i slutändan själv-känedom, förståelse för vårt korrupta tillstånd, kan vi nu veta att varje människa är i grunden god. Faktum är att stödja kooperativ och kärleksfull idealism nu är det enda sättet att leva som är berättigat!

WTM Globala Center

World Transformation Movement (WTM) är en registrerad ideell organisation som grundades i Australien 1983 med syftet att förstå och läka det mänskliga tillståndet, vår arts till synes motsägelsefulla kapacitet för både 'godhet' och 'ondska'.

BONOBOS

Människor jagar bonobo för att äta dem, byta ut dem som bushmeat, hålla dem som husdjur och för användning i traditionell medicin. Specifika bonobokroppsdelar tros förbättra sexuell kraft eller styrka. Antalet bonobo som förloras till tjuvjakt varje år är inte känt.

Habitatförlust

Endast en del av bonobos utbud ligger i skyddade områden.

Övervakning av populationer

WWF har tillhandahållit utbildning, utrustning och fältmaterial för ICCN och icke-statliga organisationer som genomför undersökningar av bonobopopulationer.

Skyddat habitat

En undersökning av stora däggdjur i Demokratiska republiken Kongo avslöjade en tidigare okänd population av bonobos, en population som har den högsta tätheten och största gruppstorleken av djuren någonstans i deras utbredningsområde. Efter upptäckten hjälpte WWF till att etablera ett naturreservat, som hjälper till att skydda denna tynande art.

Intelligent: Kanzi, kanske världens mest kända bonobo, lärde sig att kommunicera med människor via symboler som kallas lexigram. Han behärskade över 300 av dem och förstår ca 3000 ord.

Empatisk: Bonobos är angelägna iakttagare av andras känslomässiga tillstånd. De tröstar nödställda vänner med kramar och andra tecken på tillgivenhet, precis som vi gör.

Matriarkalisk: Bonobosamhället, unikt bland människoapor, kretsar kring honorna och kvinnobaserade relationer. Snarare än en strikt hierarki ledd av en alfahane, leds bonobogrupper av rankade kvinnor och är mer jämlika.

Fredlig: Både inom och mellan grupper tenderar bonoboer att lösa konflikter genom tillgivenhet snarare än aggression. Till skillnad från många andra djur är bonobo varken territoriella eller fientliga mot främlingar. När två bonobogrupper möter varandra kommer de ofta att dela mat och engagera sig i intima beteenden.

Kärleksfull: Bonobos kallas ibland för "Make Love, Not War"-aporna. De är kända för sina kreativa och omfattande sexuella aktiviteter. Sexuell kontakt går långt utöver reproduktion och används för sociala bindningar, nöje, lek, hälsning och konfliktlösning

Lekfull: Bonobos älskar att leka, oavsett om det är ett jaktspel med vänner eller att utforska sin miljö på egen hand. De skrattar till och med när de kittlas! I det vilda är bonobo fantasi-fulla problemlösare. I fångenskap har vissa bonoboer visat sig vara begåvade målare och musiker.

RELIGIONER

Vad är religion? (UR SO-rummet.se)

Människan har i alla tider försökt förstå och förklara sin tillvaro och existens. Religioner och andra livsåskådningar har därför alltid varit viktiga och getts stort utrymme i alla kulturer. Kunskap om religioner och andra livsåskådningar är extra viktigt i dagens samhälle som är präglad av kulturell mångfald. Religionskunskap behövs därför för att öka toleransen i samhället och förståelsen mellan människor.

Religion är ett svårdefinierat begrepp vilket har lett till många definitioner. Mängden av religiösa uppfattningar och organisationsformer är så stor att religionsforskarna har haft svårt att komma fram till en allmänt accepterad definition. Den definition som används hänger ofta ihop med religionsvetarens teoretiska inriktning och egen syn på begreppet religion. Man brukar vanligtvis skilja mellan *beskrivande* och *ändamålsenliga* religionsdefinitioner:

- En **substansiell definition** beskriver religionens innehållsliga sida och dess olika delar samt svarar på vad religion är.
- En **funktionell definition** är bredare och visar på vilka funktioner och behov religionen fyller för individen och samhället. En funktionell definition svarar på vad en religion gör.

ETIK

Bygger på underbyggda normer om vad som är rätt och fel när det gäller mänskliga handlingar.

LYCKA

Lycka som ämne i SVT- Idébyrå

Några uttalanden om vad lycka är

- Mycket mörker nu, men vi har väl aldrig haft det så bra i vår del av världen som vi har det.
- Meningsskapande aktiviteter. Välja äventyret t ex i form av ett projekt eller en aktivitet som spänner över lång tid framåt i stället för en förhoppning av en känsla här och nu..
- Jämförelsepunkter. Jämföra sig med andra.
- Lycka i att t ex äta en korv. Finna livslust.
- Man väljer lyckan. Man får livet en gång. Vill du leva som offer eller inte leva som offer.
- Vad är Lycka. Det finns fyra respektabla användningar av begreppet som är korrekta. Euofori, Sinnesfrid, Subjektivt välbefinnande och Livstillfredsställelse.
- Viktigt med goda relationer
- Många kriser nu. Tröst i att jag inte är ensam i det här. Ödesgemenskap

LOKALA VALUTOR

Ur motion till Klimataktions årsmöte 2019

Propagera för lokal valuta för ett hållbart samhälle

Om förslaget antas så kommer vi att ha två **valutor** i Sverige: **lokalvalutan** och den reguljära svenska kronan. En **lokal** respektive **global valuta**.

1. Introduktion Lokal valuta är ett reformförslag som prof. Alf Hornborg förespråkar i sina böcker "Myten om maskinen" samt "Nollsummespelet". Motionen är starkt inspirerad av Alf Hornborg men även av Daniel Erikssons personliga åsikter och argument. Vi tror att förslaget kan skapa lösningar på en rad framtida problem som vår moderna civilisation står inför.

2. Vårt moderna penningssystem Vårt nuvarande ekonomiska system – den globaliserade, fossilbränsle drivena industrikapitalismen – kan beskrivas som en integration av praktiskt taget hela jordklotet i ett nätverk av industriell teknologi, internationell handel samt bankväsende. Utarmningen av den svenska landsbygden och städernas tillväxt är två sidor av samma mynt och är ett konkret exempel på detta fenomen. Om vi vill möjliggöra en levande landsbygd och skapa ett ekologiskt hållbart samhälle måste vi börja organisera vår ekonomi på ett fundamentalt annorlunda sätt. Det vi idag hyllar som "ekonomisk tillväxt" innebär resursförskingring och miljöförstöring som en konsekvens av att alla processer i universum leder till ökad entropi. Energins kvalitet – dess arbetsförmåga – minskar varje gång en energiomvandling sker. Sammanfattningsvis behöver vi således ett ekonomiskt system som tar hänsyn till dessa avigsidor och som uppmuntrar en hållbar konsumtion och produktion och bryter de negativa trender som förstör villkoren för människans och djurens existens.

3. Lokalisering

Ett förslag som ofta återkommer, bland annat hos miljö- och hållbarhetsrörelser, är lokalisering av ekonomier. Vad är det då för argument som förespråkas och vad skulle de praktiska konsekvenserna av detta innebära?

Några av argumenten är att lokalisering kan:

1. Minska behovet av långväga transporter.
2. Uppmuntra lokal återvinning av förpackningsmaterial och näringsämnen.
3. Uppmuntra ett mindre kapitalintensivt och mera arbetsintensivt jordbruk. Detta skulle även leda till fler jobb inom jordbrukssektorn.
4. Minska exploateringen av jordbruksprodukter, naturresurser och landsbygdsbefolkning runt om på jorden.
5. Minska matsvinnet som orsakas av överskottsproduktion och transportförluster.
6. Öka konsumtionen av färsk och hälsosam mat som innehåller mindre konserveringsmedel.
7. Förändra markanvändningen och öka den biologiska mångfalden, både i områden som används för jordbrukets monokulturer och i områden som inte längre brukas.
8. Ge högre självförsörjningsgrad i de varor och tjänster som är kritiska för lokalsamhällets överlevnad.
9. Återuppbygga lokalsamhällen och skapa en levande landsbygd. Detta kan även minska den sociala utslagning som leder till fysisk och psykisk ohälsa.
10. Minska den upplevda maktlösheten hos medborgare och försvaga de krafter som lockar till så kallade "missnöjespartier" och andra organisationer.
11. Stärka den sociala gemenskapen och ge lokalbefolkningen mer inflytande över sin vardag.
12. Reducera de växande kostnaderna för de ekologiska, sociala och medicinska problem som

orsakas av vårt nuvarande sätt att organisera världsekonomin.

13. Förbättra konsumentens överblick över sin ekologiska och ekonomiska räckvidd.

14. Möjliggöra en ekonomi som ger större jämlikhet och balans och som gynnar de många,

15. Underlätta skapandet av en miljövänlig kultur.

Detta är bara några av de tänkbara fördelarna med lokalisering. Men hur skulle man kunna uppnå detta i praktiken?

4. Lokalvalutor

Lokalvalutor är inget nytt påfund och förekommer redan på många håll runt om i världen. Problemet med lokalvalutor är dock att de generellt sett bara är begränsade i ett geografiskt utbredningsområde och inte i ett användningsområde. Konsumenten kan således köpa "vanliga" varor från hela världen med dessa valutor, vilket på många sätt fråntar valutan dess kanske främsta potential. Som tidigare nämnts är ett av problemen med "vanliga" allmänsyftespengar idén om alltings utbytbarhet, vilket ofta leder till att livsnödvändiga resurser byts ut mot icke nödvändiga produkter och tjänster. En idé vore därför att använda lokalvalutan för att skapa en barriär mellan det som är livsnödvändigt för lokalsamhället och det som inte är det. Detta skulle man kunna göra genom att göra tvärtom, dvs begränsa dess användningsområde istället för dess utbredningsområde. Vi kan kalla denna valuta för Lokalvalutan. Till skillnad från många andra lokalvalutor, som exempelvis LETS, så skall denna lokalvaluta som sagt inte begränsa dess geografiska utbredningsområde, utan begränsa dess användningsområde. En lokalvaluta skall således gälla i hela Sverige, fast där dess användningsområde är begränsat till lokala produkter och tjänster. Den blir giltig bara vid inköp av varor som har transporterats maximalt ett visst antal mil från produktionsplats till köpställe. Detta för att uppmuntra hållbar produktion och konsumtion och skapa insikt om att alla värden inte är jämförbara, och därför inte heller bör vara utbytbara. Alf Hornborg kallar denna lokalvaluta för LUTS (lokala utbytesbevis) och blir således en slags transportmärkning av tjänsten/varan i fråga. Lokalvalutan skall endast ses som ett bytesmedel och specificerar ej brukare. Den skall även utges och stödjas av staten.

5. Förslaget Staten borde införa en lokalvaluta.

För att starta systemet kan man tänka sig en basinkomst utdelad månadsvis, under en viss tid eller permanent (vilket förutsätter ytterligare reformer). Om basinkomsten, på månadsbasis skulle delas i form av lokalvaluta till samtliga medborgare så skulle man automatiskt styra en viss del av lokalbefolkningens konsumtion till lokalsamhället och samtidigt trygga hushållens grundläggande överlevnadsbehov. Om förslaget i sin tur antas så kommer vi således att ha två valutor i Sverige: lokalvalutan och den reguljära svenska kronan. En lokal respektive global valuta. Förslaget skall således skapa en slags "sfärekonomi", som Hornborg kallar det, för att "immunisera" lokalsamhällen från marknadskrafternas exploatering och utarmning och säkerställa att nödvändiga resurser aldrig lämnar lokalsamhället. De två sfärerna kommer således utgöras av en lokal sfär och en global.

Lokal valuta ger mer hållbara köp tidningensyre.se

En av framgångsfaktorerna bakom basinkomsten i Maricá, Brasilien, är att den ges ut i lokal valuta. Det gynnar lokalsamhället. Nu påbörjas ett forskningsprojekt som undersöker om lokala valutor kan göra konsumtionen mer hållbar – även i Sverige. Maricá är en sovstad. De flesta arbetar i Rio, en timmes bussfärd därifrån och konsumerar därför övervägande saker i storstaden. Men tack vare den lokala valutan stannar pengarna från basinkomsten på orten.

Maricá är inte ensam om att ha lokala valutor. Bara i Brasilien finns över hundra lokala valutor. I Afrika finns exempel på lokala valutor som gynnar den lokala handeln. Nu ska forskare i bland annat Sverige och Brasilien dra igång ett forskningsprojekt för att undersöka vilka valutor som finns och effekterna av dem.

– Vi vill tänka rätt så djärvt och prova nya sätt att tänka kring ekonomi och pengar, säger Alexander Paulsson, forskare vid Lunds universitet som deltar i det nystartade forskningsprojektet.

Lokala valutor för att främja hållbar konsumtion

Lund Ekonomihögskolan PUBLICERAD: 2021-04-07

Ett forskningsprojekt om hur alternativa valutor globalt skulle kunna gynna en hållbar konsumtion pågår med ett stort stöd från forskningsrådet Formas. Projektet leds av Alexander Paulsson.

Ur beskrivningen!

Vi gör en åtskillnad mellan allmänsyftande pengar som svenska kronor, dollar och så vidare och syftesspecifika pengar, säger Alexander Paulsson. De traditionella universella valutorna gör att allt blir jämförbart så att man till exempel kan jämföra kostnaden för en bil med rätten att förorena luften eller att köpa ekologiska varor. Och utifrån det förväntas man kunna fatta rationella beslut.

– Men de lokala komplementära valutor som vi är intresserade av, och vill utveckla kunskapen om, är syftesspecifika. Det betyder att de är enbart gångbara hos vissa företag, för vissa varor eller inom ett visst geografiskt område. Hur dessa valutor kan bidra till en hållbar konsumtion och minskad miljöbelastning är något vi vill testa både teoretiskt och praktiskt.

– Det är totalt ett tiotal forskare från olika länder som är involverade i projektet, som tilldelats 20 miljoner kronor från forskningsrådet Formas och som löper över fyra år.

Forskarna kommer bland annat att genomföra egna experiment, eller "living labs" för att testa hur lokala, syftesspecifika valutor kan fungera för att främja en hållbar konsumtion. Dessa experiment utförs av forskare i Brasilien, Storbritannien och Sverige som är knutna till forskningsprojektet.

– En annan del i projektet är att reda ut begreppen, hur de komplementära lokala valutorna är konstruerade och vad de står för. Det finns lite olika varianter där några bygger på tid. Du hjälper någon med en timmes arbete och då uppstår en kredit du kan använda till något. Men det finns också en massa andra varianter och vi vill se vilka som verkar fungera bäst och bygga vidare på dessa så att de kan främja en hållbar konsumtion.

Det har gjorts en hel del försök med lokala valutor runt om i världen. Men dessa försök, har inte varit långlivade utan folk har tappat intresset efter ett tag. Ett lyckat exempel är ett i Lissabon, där man införde den lokala valutorna lixos för att få invånarna att sopsortera. Det finns också en del tidigare forskning om lokala valutor, som vi vill bygga vidare på, men just vår starka koppling till hållbarhet och syftesspecifika valutor är något som är ganska unikt.

En av de möjligheter som forskarna diskuterar för att kunna införa en grön valuta är att den delas ut som någon form av medborgarlön. Då skulle alla till exempel kunna få ett visst belopp i den nya valutan, öronmärkt för lokalt producerade och hållbara varor, hållbara transporter och miljöcertifierade bostäder. De företag som accepterar denna valuta skulle kunna konvertera den till reguljär valuta. Troligt är att den nya komplementära valutan blir en digital valuta byggande på blockchain-tekniken.

LIVSFRÅGOR

Det är de stora frågorna som vi alla ställer oss under livets gång. De handlar om meningen med livet och hur vi ska leva vårt liv.

ICKE-VETANDET

När filosofen Jonna Bornemark sommarpratade tog hon upp begreppet icke-vetande, en intelligens som sträcker sig bortom den beräknande logiken. Uppmärksamheten lät inte vänta på sig. I sin nya bok, "Det omätbaras renässans", ifrågasätter hon ett samhälle som i stor utsträckning sätter sin tillit till det mätbara.

FRAMTIDENS MAT

Axfoundation

Den globala matproduktionen och konsumtionen påverkar drastiskt miljön, klimatet och människors hälsa. Utmaningarna hopar sig: övergödning, utarmning av jordar, minskad biologisk mångfald, överanvändning av antibiotika, avskogning. Det behövs fler initiativ som arbetar för att förändra systemet. Genom programmet Framtidens mat samlar vi representanter från hela livsmedelskedjan; primärproducenter, forskare, livsmedelsförädlare, kockar och entreprenörer – för att gemensamt hitta lösningar på komplexa problem.

Problemet

Livsmedelssektorn står för nära en tredjedel av de globala klimatgasutsläppen, 75-80% av förlusten av biologisk mångfald, 70% av färskvattenanvändningen och 100% av påverkan på biogeo-kemiska flöden (kväve och fosfor). Av allt det vi producerar går så mycket som en tredjedel till spillo. Samtidigt ökar befolkningen globalt vilket kräver större resurseffektivitet och mer näringsrik mat. För att föda jordens växande befolkning utan att riskera katastrofala miljö- och hälsokonsekvenser, måste sättet vi producerar och konsumerar maten ändras.

Programområdet

Framtidens mat arbetar utifrån fyra fokusområden för att angripa problematiken: Hållbara lantbruksmetoder, Hållbar sjömat, Hållbar Resursanvändning och Hållbara måltider.

ALKO

Vilka är faktorerna bakom förändringarna i maten?

Med tanke på klimatmålen spelar livsmedelsproduktionen en så stor roll att den måste förändras. I och med jordbruksrevolutionen fick vi mat till alla människor och befolkningen växte. Nu måste förändringen göras annorlunda. Vi har bara drygt tio år på oss för den. En annan aspekt är hälsan. Vi börjar inse hur mycket livsstilssjukdomar maten orsakar. Mat kan vara förebyggande. Dessutom skapar ny teknik och digitalisering nya produktionsätt.

Hur förändras produktionen?

Åkerbruket behöver egentligen inte förändras, det görs bara mer hållbart genom att binda koldioxid. Om vi -producerar mer matväxter ger det människor en mer växt-baserad kost. En större fråga är djurhållningen. Om odlat kött, slår igenom, behöver djur inte födas upp till mat. Utöver åkrarna kan mat i framtiden produceras i våningar i vertikala odlingar eller i cellfabriker jämförbara med bryggerier, där odlat kött produceras.

Hur långt har tekniken kommit idag?

Växtproteinprodukter tillverkas redan, Det finns fortfarande tekniska frågor att lösa för en mer omfattande användning av bioteknik i livsmedelsproduktion, såsom skalbarheten av odlat kött till industriell skala. Å andra sidan kan vi med bioteknik till exempel utnyttja biprodukter från skogsindustrin för att producera mat.

Vad kräver förändringen av samhället?

Många ohälsosamma livsmedel är väldigt billiga. Där skulle det vara på sin plats med politisk styrning, annars kommer räkningen för hälsoproblem att bli stor. Med stödpolitik går det också att påverka vad primärproducenterna producerar. Tekniken finns.

GLOBALISERING

KVARTER, STADSDEL, STAD, REGION, LAND, VÄRDSDEL, GLOBEN OCH UNIVERSUM

HASSP-strukturen avses omfatta alla, från det minsta till det största. Från begynnelsen till slutet. Från den enskilda människan till den största organisationen.

CIVILSAMHÄLLET

Vetenskapsrådet ansvarar för ett forskningsprogram om det civila samhället. Syftet är att öka kunskapen om det civila samhällets utveckling, organisering och samspel med samhället i övrigt.

Forskningsprogrammet, som Vetenskapsrådet driver på uppdrag från regeringen, inkluderar flera discipliner och såväl grundforskning som tillämpad forskning. Forskningsrådet har utlyst projektbidrag inom området vid flera tillfällen sedan 2011.

Forskningen berör olika aspekter av civilsamhället och kan exempelvis handla om historisk utveckling, betydelse i samhällsutvecklingen, organisering och kontroll samt individers eller grupperns motiv för att organisera sig.

Angelägna frågor rör hur det civila samhället, stat och marknad relaterar till och påverkar varandra. Studier kan avse såväl föreningar, intresseorganisationer och folkrörelser, som transnationella organisationer och nyare former av sociala nätverk. Forskningen kan också gälla verksamhet som syftar till att påverka statens politik eller marknaden och verksamhet som syftar till att erbjuda alternativ, komplettera eller ersätta statligt engagemang eller kommersiella marknader.

Civilsamhälle och Liberalismens uthållighet

Den liberala internationalismen fick en comeback under och efter 1990-talet. En del av detta var ett omfattande stöd till civilsamhället (CS) i internationell utvecklingspolitik. President Trump har förklarat ett slut på detta och en återgång till "realism"/ekonomisk nationalism. Detta projekt utforskar förändring och kontinuitet i konceptet och främjandet av CS i en "postliberal internationalistisk värld". I synnerhet undersöker den förändringar i internationell givardiskurs och praxis om CS och CS-stöd efter Trumps nya policy, både bilateralt och i USA:s politik i multilaterala organisationer (WB och U.N). (Sverige) väljs ut för att analysera förgreningar i Europa, och om doktrinen sprider sig eller där uppstår. motreaktioner och en 'upprorisk' liberalism och CS-främjande i 'marginalen'.

Det transnationella civilsamhället och utrikespolitiken

Det civila samhället i europeiska länder blir mer mångfaldigt och transnationellt till stor del som en följd av migration. Ändå är betydelsen av dessa förändringar för utrikespolitiken undersökt. Detta projekt kommer att ta itu med denna teoretiska och empiriska lucka genom att undersöka vilken inverkan transnationella civilsamhällesaktörer har på utrikespolitiken i europeiska demokratier.

Mer specifikt kommer vi att identifiera de typer av nätverk som finns mellan statliga tjänstemän och diasporagrupper och förklara hur deras interaktion formar utrikespolitiska praxis – både på strategisk nivå och i den dagliga policyimplementeringen. Projektet främjar en innovativ teoretisk ram som går över nyckeldebatter inom områdena 1) civilsamhället, 2) transnationalism och diaspora och 3) utrikespolitisk analys. Metodologiskt antar detta treåriga projekt en strategi med blandade metoder som kombinerar en social nätverksanalys med innehållsanalys och semistrukturerade intervjuer, samt processspårningstekniker. Empiriskt är projektet utformat som en jämförande fallstudie av två europeiska värdländer (Sverige och Tyskland) och fem diasporiska samhällen (assyrier, etniska turkar, kurder med Turkiet som ursprungsland (CoO), samt judar och palestinier med Israel/ Palestina som deras chef). Sammantaget kommer projektet att bidra med ny teoretisk och empirisk kunskap om hur transnationella civilsamhällesaktörer påverkar utrikespolitiken i europeiska demokratier.

Civilsamhällets organisationer som diplomatiska aktörer? Hur civilsamhället påverkar feministisk och antifeministisk utrikespolitik i en era av polarisering

Jämställdhet är en fråga som polariserar internationell politik. Å ena sidan gynnar starka strömningar sedan 1970-talet jämställdhet (pro-gender) i internationella organisationer och i enskilda stater, t.ex. Sveriges feministiska utrikespolitik.

Å andra sidan, under det senaste decenniet har strömningarna mot jämställdhet ökat (anti-kön). Dessa dramatiska nya utvecklingar väcker avgörande frågor om kunskapsproduktion och spridning av (anti)genusidéer internationellt. Detta projekt syftar till att undersöka, jämföra och teoretisera civilsamhällesorganisationers (CSO) kunskapsproduktion och påverkansarbete i (anti)genusfrågor i internationella arenan. Projektet intervenerar i skärningspunkten mellan diplomati och det civila samhällets stipendium med två fokus: CSO-

förespråkande för pro-/anti-kön utrikespolitik inhemskt och på internationella arenor CSO kunskapsproduktion och policyrådgivning i genusfrågor i utrikesministerier, inklusive utbildning av diplomater utomlands Fallstudierna är en stat som driver genusvänlig utrikespolitik (Sverige), en utrikespolitik mot genus (Polen) och en internationell organisation (Europeiska unionen) där de pro- och anti-könspositionerna krockar. Under tre år kommer en mängd olika kvalitativa metoder att användas för att fånga strategier, nätverk och inramning av pro/anti-kön CSOs inflytande på utrikespolitiken. Resultaten kommer att vara av stor betydelse för att föra studiet av civilsamhället, diplomati och internationell polarisering kring genus framåt.

Demokratisering av global migrationsstyrning. Vilket spelrum för civilsamhälle? (MI-GLOBE)

Målet med projektet (MI-GLOBE) är att undersöka utvecklingen av en framväxande global styrning av migration (GGM) och utrymmet, rollen, strategierna, alliansbildningen och inverkan av en sammansatt transnationell civilsamhällesorganisation (TCSO) för att driva på för en ansvarig rättighetsbaserad strategi för migration.

2006 inledde FN en högnivådialog (UN-HLD) om internationell migration och utveckling, och 2007 det globala forumet för migration och utveckling (GFMD). Det är en statsledd, icke-bindande och informell process, men utgör den mest omfattande arenan för mellanstatliga överläggningar mellan sändande, mottagande och transitstater om standarder för GGM. Mot bakgrund av en kritisk granskning av UN-HLD, GFMD-möten (2007-2021), inkluderingen av migration i 2030 FN:s utvecklingsagenda och antagandet av UN Global Compacts for Migration (GCM), kommer forskargruppen att följa och analysera: a) en policy för global styrning, som i efterhand och i framtidsperspektiv fokuserar på huvudsakliga ståndpunkter i och konflikter kring centrala frågor som rör företagsvänliga migrationshanteringsstrategier och den rättighetsbaserade strategin för migration. b) Processer för överläggningar, konfliktlindring och samförstånd mellan regeringar, multilaterala organisationer och TCSO:er, affärsaktörer inom HLD, GFMD och tillhörande globala och regionala miljöer; c) Mobilisering av TCOs, interna förhandlingar, strategier utmanar marginaliseringen av en rättighetsbaserad GGM.

Programmerbar politik: Civilsamhället i automatiseringens tidsålder

Helt ny dynamik i det civila samhället har introducerats efter framväxten av automatisering, algoritmer och datafikering. Genom att använda en fallstudiedesign med blandade metoder, kommer detta projekt att bidra till den empiriska förståelsen av det civila samhällets föränderliga natur i en tidsålder av algoritmisk automatisering.

Vi fokuserar för det första på hur civilsamhällets praxis påverkas av algoritmisk automatisering när det gäller möjligheter och hinder för politiska överläggningar på digitala plattformar. För det andra undersöker vi hur specifika civilsamhällesorganisationer försöker påverka formen och framtiden för algoritmisk automation. Vårt arbete är centrerat kring fyra forskningsfrågor: Hur fungerar programmerbara plattformar som begränsande och

möjliggörande strukturer för civilsamhällets aktörer i automationstiden? Hur påverkar icke-mänskliga agenter i politisk kommunikation online på (a) den sociala organisationen och mobiliseringen av det civila samhällets aktörer och på (b) hur idéer och åsikter sprids? Hur förstår och föreställer sig civilsamhällets aktörer algoritmisk styrning i relation till sina politiska mål? På vilka sätt försöker civilsamhällets aktörer att aktivt forma algoritmisk automatisering? Förutom att producera viktig empirisk kunskap kommer projektet att bidra mer brett till utvecklingen av ett nyanserat förhållningssätt till civilsamhället i automationstiden, som tar utmaningar till seriöst övervägande samtidigt som de ger visioner för att lösa dem.

Helt ny dynamik i det civila samhället har introducerats efter framväxten av automatisering, algoritmer och datafikering. Genom att använda en fallstudiedesign med blandade metoder, kommer detta projekt att bidra till den empiriska förståelsen av det civila samhällets föränderliga natur i en tidsålder av algoritmisk automatisering.

Vi fokuserar för det första på hur civilsamhällets praxis påverkas av algoritmisk automatisering när det gäller möjligheter och hinder för politiska överläggningar på digitala plattformar. För det andra undersöker vi hur specifika civilsamhällesorganisationer försöker påverka formen och framtiden för algoritmisk automation. Vårt arbete är centrerat kring fyra forskningsfrågor: Hur fungerar programmerbara plattformar som begränsande och möjliggörande strukturer för civilsamhällets aktörer i automationstiden? Hur påverkar icke-mänskliga agenter i politisk kommunikation online på (a) den sociala organisationen och mobiliseringen av det civila samhällets aktörer och på (b) hur idéer och åsikter sprids? Hur förstår och föreställer sig civilsamhällets aktörer algoritmisk styrning i relation till till sina politiska mål? På vilka sätt försöker civilsamhällets aktörer att aktivt forma algoritmisk automatisering? Förutom att producera viktig empirisk kunskap kommer projektet att bidra mer brett till utvecklingen av ett nyanserat förhållningssätt till civilsamhället i automationstiden, som tar utmaningar till seriöst övervägande samtidigt som de ger visioner för att lösa dem.

Detta projekt syftar till att undersöka om och hur olika typer av civilsamhällesaktörer kan påverka utsikterna för konfliktlösning i inbördeskrig. Inkluderandet av det civila samhället i fredsavtal i inbördeskrig identifieras som avgörande för fred.

Men trots dess betydelse vet vi väldigt lite om de allmänna mönstren för fredsskapande ansträngningar från olika typer av civilsamhällesaktörer. Projektet bryter ny mark genom att utforska mångfalden av det civila samhällets engagemang, samtidigt som det talar till bredare trender i olika fall. Nyheten med projektet är att, inom ett stort N-ramverk: 1) gå bortom ett enhetligt fokus på det civila samhället för att ta hänsyn till det breda utbudet av civilsamhällesaktörer som är involverade, såsom kvinnogrupper, fackföreningar och ungdomsaktörer; 2) överväga hur sådana aktörer förhåller sig till varandra och andra nyckelaktörer, särskilt politiska partier, och 3) utforska mångfalden av fredsskapande insatser som civilsamhället engagerar sig i. Teoretiskt utvecklar vi ett ramverk som placerar aktörerna och deras interaktioner på i centrum, med fokus på hur samordning och motsättningar mellan aktörer kan forma utsikterna för konfliktlösning. Empiriskt använder vi ny och finkornig data om civilsamhället i fredsskapande 1989 - 2018, och ett nytt undersökningsexperiment – vilket underlättar analys av både allmänna mönster och orsaksvägar. Teamet har expertis, nätverk och publikationsregister om inkluderande fred och konfliktlösning som behövs för denna viktiga fyraåriga forskningssträvan.

Civilsamhällets eliter? Sammansättningen, reproduktionen och integrationen av elitgrupper i det svenska civilsamhället

Projektet syftar till att kartlägga, spåra och förklara bildandet av civilsamhälleseliter i Sverige. Ämnet civilsamhällets eliter är viktigt eftersom processer som bidrar till betydande maktskillnader inom civilsamhället och mellan dess organisationer kan observeras. Eftersom vissa aktörer från det civila samhället får tillgång till exklusiva arenor där beslutsfattare möts för formella och informella överläggningar, stängs andra

från sådana arenor. Även om dessa trender diskuteras ofta har de inte undersökts systematiskt. Utgående från elitteorier och civilsamhällesstudier utforskar projektet centrala frågor för studiet av dem som innehar elitpositioner i civilsamhället. Detta kommer att ske genom tre tematiska studier som utforskar sammansättning, reproduktion och integration av eliter. Studierna bygger på en blandad metoddesign som kombinerar kvantitativa och kvalitativa metoder. Projektet kommer att bidra till

civilsamhällets forskning då vi erbjuder ett nytt perspektiv på det svenska civila samhället. Den utmanar forskningen om det civila samhället eftersom begreppet en elit står i motsats till idealen för ett civilt samhälle som representerar en gemenskap av medborgare utanför de härskande klasserna. Projektet ska också bidra till elitforskning. Det kommer att möjliggöra insikter om det civila samhällets elitors speciella drag, men också likheter, överlappningar och skillnader med andra elitgrupper från sådana arenor. Även om dessa trender diskuteras ofta har de inte undersökts systematiskt. Utgående från elitteorier och civilsamhällesstudier utforskar projektet centrala frågor för studiet av dem som innehar elitpositioner i civilsamhället. Detta kommer att ske genom tre tematiska studier som utforskar sammansättning, reproduktion och integration av eliter. Studierna bygger på en blandad metoddesign som kombinerar kvantitativa och kvalitativa metoder. Projektet kommer att bidra till civilsamhällets forskning då vi erbjuder ett nytt perspektiv på det svenska civila samhället. Den utmanar forskningen om det civila samhället eftersom begreppet en elit står i motsats till idealen för ett civilt samhälle som representerar en gemenskap av medborgare utanför de härskande klasserna. Projektet ska också bidra till elitforskning. Det kommer att möjliggöra insikter om det civila samhällets elitors speciella drag, men också likheter, överlappningar och skillnader med andra elitgrupper.

Den skandinaviska rättighetsrevolutionen: Individuella rättigheter, civilsamhällelig mobilisering och demokratisk förändring

Hur har civilsamhällets juridiska mobilisering format den rättsliga utvidgningen av individuella juridiska rättigheter i Danmark, Norge och Sverige? Tidigare forskning har dokumenterat hur grupper i det civila samhället i allt större utsträckning mobiliserar lagar för att söka skydd för individuella rättigheter i många stater.

Skandinavien är inget undantag från denna trend, men vi saknar heltäckande kunskap om omfattningen av civilsamhällets strategiska tvister. För att ta itu med denna klyfta studerar detta projekt hur civilsamhällesgrupper i Skandinavien har mobiliserat lagar i domstolar för att fullfölja sina mål och hur deras rättstvister i sin tur har förändrat samhällen. Vi

teoretiserar att grupper mobilisering kommer att formas av deras utformning av lagar och rättigheter. , genom sina juridiska och politiska möjligheter till mobilisering och av de organisatoriska medel som står till deras förfogande, inklusive juridisk expertis och ekonomi. Genom att använda de tre skandinaviska staterna som en "mest liknande system"-design kommer vi att använda en blandad metod för att samla in kvantitativa och kvalitativa data om den rättsliga utvidgningen av rättigheter, om laglig mobilisering av olika civilsamhällesgrupper och om de bredare effekterna på skandinaviska samhällen, inklusive longitudinella data om domar från skandinaviska högsta domstolar och europeiska domstolar och semistrukturerade intervjuer med civilsamhällesaktivister. Det fyraåriga projektet samlar en grupp på fem forskare med utmärkta kompetenser inom juridik, statsvetenskap och rättssociologi, baserade vid universiteten i Göteborg, Oslo och Köpenhamn.

Feministisk Utrikespolitik och Kampen om Civilsamhället i Europa

Syftet med denna studie är att undersöka relationerna mellan utrikespolitiken och det civila samhällets aktörer, med fokus på diplomatiska försök att ingripa i civila samhällen utomlands för att stärka vissa organisationer och för att förändra "hjärtan och sinnen" hos medborgare i andra länder - och även om civilsamhällets ansträngningar att nå ut till utländska diplomater för stöd.

Vi ingriper i en växande men ändå underutvecklad litteratur som erkänner vikten av transnationella förbindelser mellan statliga tjänstemän (diplomater) och det civila samhället. För att studera dessa länkar fokuserar vi på den kontroversiella frågan om kön i Europa. Mer specifikt fokuserar vi på den svenska feministiska utrikespolitiken som den förs och kontextualiseras med hänsyn till de civila samhällena i Polen och Ungern, där jämställdhet mellan könen är mycket ifrågasatt. Med ett relationellt perspektiv, med fokus på interaktionen mellan diplomater och civilsamhällets aktörer, fokuserar våra frågor på både de konkreta nätverksrelationerna och de diskursiva interaktionerna och anpassningarna när FFP förhandlas och tolkas i det lokala sammanhanget: 1) Vad är karaktären av nätverken mellan svenska diplomater och polska och ungerska civilsamhällesaktörer? 2) Hur är FFP:n inramad och diskursivt anpassad? För att besvara dessa frågor använder vi en kombination av nätverksanalyser och diskursanalyser, baserade på intervjuer med diplomater och civilsamhällesaktörer i Polen och Ungern, offentliga samtal, skriftliga policyer och offentliga diplomatitexter.

PROCESSKONST

Enligt Wikipedia

Konstnären Arne Person definierar konstriktningen så här i texten.

Ur processkonstverk i augusti 1994: Processkonst är en konstform där verkets budskap eller urform utvecklats från ett embryo förverkligas i en process under medverkan av uttolkare. Konstformen har utvecklats ur bland annat installationskonsten och syftet är att som komplement till traditionell forskning och utveckling på ett effektivt sätt skapa förutsättningar för en samhällsutveckling som ligger i fas med tiden.

HASSP utgör ett processkonstverk som startade i samband med inlämning av förslag till firandet av Göteborg 400 år 2012. På www.medborgarkratten.com finns processkonstverket redovisat.

METAVVERSE

Ordet metaverse, på svenska ibland även kallat metaversum, kommer ifrån ordet meta som betyder bortom, och universum. Rakt översatt betyder det alltså bortom universum.

UR Voister

I metaverse-eran förväntas vi kliva in i internet tredimensionellt istället för att delta tvådimensionellt som idag.

Termen metaverse kommer ursprungligen från romanen *Snow crash* som skrevs 1992.

I Neil Stephensons bok är metaverse en tredimensionell värld i en virtuell verklighet där människor söker skydd från den dystopiska verkligheten.

Även *Second Life* kan ses som ett tidigt exempel på metaverse. Det är en stor virtuell värld med hav och land på nätet som var väldigt populärt i slutet av 00-talet.

Användarna representeras av avatarer som kan röra sig fritt i världen och träffa varandra, diskutera, bygga hus och göra affärer. Därmed är *Second Life* också ett socialt medium.

Vad är metaverse?

I och med att det inte finns något metaverse än är det fortfarande relativt svårt att förklara. Det saknas även en samlad bild av vad exakt ett metaverse kommer innehålla och visionerna går isär hos olika bolag.

Några av företagen som presenterat visioner och lösningar kopplat till metaverse är Microsoft, Nvidia, Epic Games och Meta, som tidigare gick under namnet Facebook. Meta beskriver metaverse såhär på sin webbplats:

– Metaverse är en serie virtuella miljöer där du kan skapa och utforska ihop med andra personer som inte befinner sig på samma fysiska plats som du.

Mark Zuckerberg, vd på Meta, har även sagt att bolagets övergripande mål är att Det står också klart att metaverse inte är en ensam plats eller plattform, utan det handlar snarare om mängder av 3d-världar där allt sker i realtid, dit alla kan koppla upp sig och där förändringar är bestående. Världarna och dess användare kan interagera med varandra och identiteter, data, betalningar och digitala ägodelar kan flyttas mellan dem. hjälpa till att skapa ett metaverse.

Vad gör man i metaverse?

Mycket av det du kan göra i verkliga livet går även att göra i metaverse, både vad gäller fritid och jobb.

Istället för att sitta i digitala möten i Teams eller Zoom där ni delar dokument mellan er kan ni befinna er i virtuella mötesrum med kollegor från andra sidan jordklotet. Där kanske ni går runt mellan olika rum och interagerar, skissar och samtalar med kollegorna i realtid. Exempelvis kanske alla anteckningar blir synliga på en anslagstavla istället för att hamna i en mapp någonstans.

Framåt lär det dock bli möjligt att växla in föremål mellan olika metaversum, och du lär även kunna växla in föremål från ett metaversum mot pengar i den verkliga världen för att bekosta fysiska ting.

Konserter, jobb, shopping och gaming är såklart bara några exempel på otaliga områden där metaverse kan komma att sudda ut gränserna mellan den fysiska och digitala världen. Möjligheterna är i stort sett oändliga.

Finns det någon kritik mot metaverse?

Den mest omfattande kritiken mot metaverse är att vår personliga integritet kan få ta ännu mer stryk än idag. Användare kommer sannolikt behöva använda fysiska enheter som bland annat vr-headsets, handskar och pulsövervakning för att konsumera världarna, och dessa kommer troligen ha sensorer som övervakar våra kroppsliga värden och känslor. Det kommer vara inbyggt från början att man som användare behöver lämna ifrån sig sin personliga data. En av kritikerna är Facebook-visselblåsaren Frances Haugen, som kallar det "superproblemiskt" att arbetsgivare i förlängningen kan använda sig av tekniken.

När är metaverse här?

Metaverse kommer att byggas successivt och ett gäng företag är redan igång. Tidigare nämnda Fortnite blir allt mer en plattform för sociala interaktioner och får frekvent nya funktioner. Meta har visat upp den virtuella mötesplatsen Horizon och Nvidia arbetar med samarbetsplattformen Omniverse, som skulle kunna agera knutpunkt för olika virtuella miljöer.

Dessa tjänster kommer att bli fler och fler, och om de teknikpositiva får rätt kan de till slut växa ihop i något sorts virtuellt samhälle som alla kan koppla upp sig mot. Dock är det alltså svårt för de flesta experter att sätta om när detta blir realitet, men Mark Zuckerberg tror att den nya metaverse-eran blir verklighet inom fem till tio år. Och analysföretaget Gartner förutspår att 25 procent av alla internetanvändare kommer att spendera minst en timme om dagen i metaverse 2026.

En brasklapp är dock att mycket fortfarande är ovisst och det är långtifrån självklart att metaverse blir verklighet överhuvudtaget i den omfattning som nämns här.